

NOWY ZWIĄZEK METROPOLITALNY

Górnośląski Związek Metropolitalny od lat zabiegał o stworzenie prawnych podstaw dla powstania metropolii. Po podpisaniu ustawy przez Prezydenta RP, kolejnym formalnym krokiem będzie przygotowanie wniosku o utworzenie związku metropolitalnego. Wniosek zostanie złożony przez Radę Miasta Katowice i rozpatrzony przez Radę Ministrów. Zanim jednak to nastąpi, we wszystkich gminach objętych wnioskiem zostaną przeprowadzone konsultacje społeczne.

Rozporządzenie powołujące związek metropolitalny w województwie śląskim wydane zostanie do 30 czerwca 2017 r. Jest to formalne usankcjonowanie istniejących i sukcesywnie pogłębianych więzi społeczno-gospodarczych i kulturalnych, integrujących gminy Górnego Śląska i Zagłębia Dąbrowskiego.

Tworzenie metropolii to pionierski proces, wymagający wizji i wielu lat konsekwentnej pracy. Jednak włączając się w niego zyskamy wszyscy. Kluczowe są wola i wspólne działanie, ale także zachowanie własnej tożsamości. Ze świadomością różnic i podobieństw, w poszanowaniu historycznych doświadczeń, łatwiej jest planować i koordynować działania na poziomie metropolitalnym. Wymiana różnorodnych doświadczeń i wykorzystanie dobrych praktyk dają szansę na harmonijny rozwój całego obszaru metropolii.

Podobny związek metropolitalny, w niemieckim Zagłębiu Ruhry, tworzył się dziesiątki lat. Dziś jednak nikt nie ma wątpliwości, że rozpoczęta w latach 60. głęboka restrukturyzacja regionu uczyniła z niego jeden z najważniejszych ośrodków metropolitalnych w Europie i na świecie.

NOWA METROPOLIA

To największy obszar metropolitalny w kraju o powierzchni przekraczającej 2,3 tysiące km², zamieszkały przez ponad 2,3 mln ludzi, czyli połowę ludności naszego województwa.

To wielkomiejski ośrodek, w którym działa ponad 200 tysięcy firm i przedsiębiorstw, wytwarzających razem 8% PKB kraju. Dzięki dobremu zapleczu biznesowemu, wykwalifikowanej kadrze pracowniczej, atrakcyjnym terenom inwestycyjnym, to jedno z najlepszych miejsc do pracy i inwestowania w Polsce.

To także miejsce, gdzie dzięki zróżnicowanej ofercie edukacyjnej można zdobyć wszechstronne wykształcenie. Liczne szkoły - publiczne i prywatne, wszystkich szczebli - gwarantują dostępność kształcenia w każdej dziedzinie nauki.

Dla jakości życia w metropolii ogromne znaczenie ma także kultura. Wydarzenia kulturalne, prezentujące wszystkie dziedziny sztuki przyciągają liczną publiczność, także spoza regionu i zza granicy. Unikalne atrakcje turystyczne, niespotykane w innych regionach Polski, jak Szlak Zabytków Techniki, a także wydarzenia sportowe na najwyższym poziomie, to tylko część atrakcji regionu.

Wszystko to sprawia, że przyszła metropolia ma szansę stać się znakomitą miejscem do pracy, wypoczynku i życia.

ZADANIA ZWIĄZKU

Związek metropolitalny wykonuje wg art. 12 ustawy zadania publiczne w zakresie:

- 1) kształtowania ładu przestrzennego;
- 2) rozwoju społecznego i gospodarczego obszaru związku metropolitalnego;
- 3) planowania, koordynacji, integracji oraz rozwoju publicznego transportu zbiorowego,
w tym transportu drogowego, kolejowego oraz innego transportu szynowego, a także zrównoważonej mobilności miejskiej;
- 4) metropolitalnych przewozów pasażerskich;
- 5) współdziałania w ustalaniu przebiegu dróg krajowych i wojewódzkich na obszarze związku metropolitalnego;
- 6) promocji związku metropolitalnego i jego obszaru.

Związek może wykonywać także inne zadania, zlecane przez gminy, zawierając porozumienia z gminami lub ich związkami oraz organami administracji rządowej. Według art. 14 ustawy Związek może powoływać nowe podmioty dla sprawnego działania.

Związek będzie także realizować zadania wykraczające poza jedną gminę, powoływany jest bowiem dla rozwiązywania ponadlokalnych problemów.

Wspólne przedsięwzięcia to także możliwość oszczędności. Już teraz gminy Górnośląskiego Związku Metropolitalnego - dzięki np. hurtowym zakupom energii elektrycznej oszczędzają kilkanaście milionów złotych rocznie w swoich budżetach. Takich działań może być więcej. To nowa jakość w zarządzaniu.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłami dochodów związku metropolitalnego zgodnie z art. 52 ustawy są przede wszystkim udział we wpływach z podatków oraz składki od gmin należących do Związku.

Budżet Związku będzie zasilany z budżetu państwa dodatkowymi 5% wpływów z podatku PIT, według szacunków to kwota między 260 a 280 mln złotych. W pierwszym roku będzie to natomiast 0,2% wpływów z podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na terenie związku.

Jeśli przyjmiemy, że środki te mogą być wykorzystane jako wkład własny pozwalający ubiegać się o dotacje, to kwota ta może być kilkukrotnie większa. Stanowić będzie koło zamachowe dla rozwoju Metropolii.

Składka gmin to zaledwie jedna dziesiąta wpływów do budżetu związku. Wg art. 53 ustawy składać się będzie z części stałej i zmiennej. Część stała to 0,5% z dochodów z udziału gminy we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych. Część zmienna będzie uzależniona od zadań przekazanych Związkowi przez gminy, co sprecyzuje uchwalony przez Zgromadzenie statut.

W pierwszym roku natomiast część stała składki gmin to 0,1% dochodów z udziału gminy we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych.

ORGANY ZWIĄZKU

Każda gmina będzie miała wpływ na kluczowe decyzje, podział i wykorzystanie środków finansowych i zadania realizowane przez Związek.

Organami Związku wg art. 18 ustawy będą:

- zgromadzenie związku metropolitalnego czyli organ stanowiący i kontrolny, złożony z delegatów gmin (po jednym z każdej gminy)
- zarząd związku metropolitalnego – organ wykonawczy, wykonujący swoje zadania przy pomocy urzędu metropolitalnego.

Zgromadzenie Związku uchwali jego statut, budżet oraz dokona wyboru zarządu. Do jego wyłącznej kompetencji należeć będzie uchwalanie strategii rozwoju oraz ramowego studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego związku. Zgromadzenie tworzyć będzie nowe jednostki organizacyjne związku metropolitalnego.

Zasady działania zarządu, w skład którego wejdzie 5 członków, określi statut związku. Do jego zadań należeć będzie m.in. wykonanie budżetu związku metropolitalnego oraz kierowanie i koordynowanie działalności związku i jego jednostek organizacyjnych.

KORZYŚCI Z POWOŁANIA ZWIĄZKU

Integracja i współpraca gmin

Wspólne działanie pozwoli na realizację zadań nieosiągalnych finansowo i organizacyjnie dla pojedynczych miast. Środki z budżetu metropolii będzie można wykorzystać jako wkład własny, pozwalający ubiegać się o dotacje przekraczające możliwości pojedynczych podmiotów. To rozwojowe koło zamachowe całego regionu.

Wpływ gmin na kształt związku

Przy zachowaniu własnej odrębności i indywidualnego charakteru, każda gmina będzie miała wpływ na kluczowe decyzje, wykorzystanie środków finansowych oraz zadania realizowane przez związek.

Dodatkowe wpływy z budżetu państwa

Dochód związku metropolitalnego to 5% wpływów z podatku PIT z budżetu państwa. Według szacunków to kwota między 250 a 300 mln złotych rocznie. To naprawdę niemałe pieniądze przy niskich (poniżej jednej dziesiątej budżetu) składkach gmin. Gminy będą decydowały wspólnie, na co wydać te kwoty, co i za ile zostanie zrealizowane.

Nowa jakość transportu

Dobrze zorganizowany transport to nie tylko jeden bilet na pociąg, autobus i tramwaj. To szybka, wygodna i tania komunikacja, pozwalająca na sprawne dotarcie do pracy, szkoły, na zakupy, do kina. To także rozwój nowych ścieżek rowerowych i wypożyczalni. Przed związkiem stoi także zadanie planowania nowoczesnej kolei metropolitalnej.

Nowe możliwości dla polityki przestrzennej

Wspólna, zintegrowana polityka przestrzenna oznacza kompleksowe i długofalowe planowanie tego, co będzie w naszych miastach tworzone. Wspólnie możemy decydować o funkcjach miast i gmin. Wyznaczać specjalizacje niektórym obszarom, w ten sposób unikniemy także powtarzania niektórych funkcji usługowych w sąsiednich gminach. Możemy zadbać o estetykę przestrzeni publicznej poprzez wspólne działania i akcje edukacyjne, także na rzecz rozwoju systemów komunikacji.

Promocja

Promowanie w kraju i za granicą wszelkich walorów metropolii - gospodarczych, kulturalnych, turystycznych, przyrodniczych - jest priorytetem związku. Dzięki temu przyciąganie turystów, inwestorów, studentów i potencjalnych mieszkańców będzie prostsze i bardziej efektywne. Nawet najbardziej wymagające kampanie promocyjne będą możliwe dla związku. Koordynacja działań promocyjnych ułatwi też pozyskanie inwestorów dla poszczególnych gmin.

Dodatkowe oszczędności

Dzięki centralizacji istotnych dla wszystkich podmiotów procesów będzie można osiągnąć znaczne oszczędności. Przykładem może być wspólny zakup energii, realizowany od 5 lat przez Górnośląski Związek Metropolitalny, który pozwolił na kilkudziesięciomilionowe oszczędności dla miast.

Rozwój społeczno-gospodarczy

Powyższe zadania realizowane wspólnie, oraz inne, zaplanowane przez gminy razem - to kompleksowe i wszechstronne działania na rzecz poprawy jakości życia w metropolii. Razem można lepiej i taniej, a dużo może więcej. Związek metropolitalny to nasza szansa, by wspólnie zrobić to, co niemożliwe w pojedynkę.